

SAKSBEHANDLER
Kjersti Marie Ellewson

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
13/02971-17

DERES REF.

DERES DATO

ARK. B - Bygninger

VÅR DATO
09.05.2014

1 (Oslo) Oslo - Os

Statsbygg
P.b. 8106 Dep
0032 OSLO

v/ Melanie Bjørklund

KOPI

Oslo Kretsfengsel - Rehabilitering av tak og fasader - Bolk 1 Tak - Tekkemateriale, lufting av tak og sikring på tak

Viser til søknad RA-3 datert 12.03.2014 i pågående forprosjekt for rehabilitering av Oslo Kretsfengsel. Forprosjektet ledes av Høyer Finseth AS. Prosjektet er delt i 3 bolker, hvorav dette brevet er en vurdering av tiltak som skal gjøres på tak (bolk 1). Takvinduer kommer i egen godkjenning. Riksantikvaren (RA) har vært informert under prosessen, og deltatt i diskusjoner med Statsbygg og Høyer Finseth AS. Bolk 1 ble diskutert under sær møter med RA den 13. februar og den 8. april 2014.

Oslo Kretsfengsel er Norges første og eneste botsfengsel, og ble tatt i bruk i 1851. Bygningen ble tegnet av H.E. Schirmer og bestod opprinnelig av en hovedbygning og 3 fløyer (A, B og C). I 1886 ble det bygd en kirke mellom fløy A og B, og i 1934 ble fløy D bygget til. Kirken er tegnet av J.W. Nordan.

Oslo Kretsfengsel har over lengre tid hatt status som administrativt fredet og inngår i landsverneplanen for justissektoren som nylig har ligget vært på offentlig høring. Anlegget vil følgelig bli fredet ved forskrift etter kulturminneloven § 22a, vi viser her til kompleksrapporten for anlegget for mer detaljerte beskrivelser av fredningsomfanget, fredningsformålet og begrunnelsen for fredningen.

Alle statlige sektorer har et selvstendig ansvar for kulturminnevern innenfor sin sektor. Det er avgjørende at kulturminnet innenfor foretaket sikres og behandles i tråd med de føringer som ligger til statlig sektor og er et statlig eieransvar, jf. kgl. res. «Om overordna føresegner om forvaltninga av statens kulturhistoriske eigedomar», vedtatt 01.10.2006. Bygninger i verneklasse 1 skal behandles som fredet fram til vedtaket om forskrift er gjennomført.

Riksantikvarens vurderinger av foreslåtte tiltak, bolk 1

Tekkematerialet

Taket på store deler av bygningene lekker, og det er behov for omtekking av alle tak. Forprosjektet har vurdert tekkemateriale, og foreslått å tekke om samtlige tak på avdeling A (bortsett fra tårnet over bygg E) med valseblank titansink. Botsfengselet har opprinnelig hatt behandlede stålplater. Disse finnes det rester av på loftet over kirken. Denne var lagt som en ruteformet skivetekking. Denne måten å legge en båndtekking på gir flere sårbare punkter, da vannet legger seg langs horisontale skjøter. En overflatebehandling vil over tid nedbrytes. På en bygning som er av denne størrelsen, og som har en bruk som vanskeliggjør vedlikeholdstiltak,

støtter Riksantikvaren vurderingen om å legge en tekking som er varig, og vi er positive til valget av titansink.

Lufting av tak

Flere steder på bygningen er det problemer med isdannelse ved takfoten på vinteren. Prosjektgruppen ønsker å etablere en spalte på 5-7 cm mellom undertak og båndtekking for å hindre snøsmelting og isdannelse på tak. De eldste fløyene har store kalde og luftige loft, men bruker av bygget (kriminalomsorgen) opplever allikevel at det henger store istapper fra raft. Dette representerer en sikkerhetsrisiko, særlig der det finnes luftegårder og det oppholder seg folk flere ganger om dagen.

Riksantikvaren mener det burde vært mulig å gjøre isolasjonstiltak på loft for å hindre varmetap mot takflaten. Særlig fløy A, B og C har loft med stor takhøyde. Fløy D har et mindre bratt tak en mindre høyde på loft. Det er også i overgangen mellom fløy D og kirkebygget (M) at isdannelse er best dokumentert. Et løft av takflaten endrer utseende langs raft, gavl og møne, og særlig luftehatt ved møne vil være et synlig tiltak som avviker fra takets opprinnelige utseende.

Allikevel har RA kommet til den konklusjon at tiltaket kan godkjennes. Bygningskomplekset er stort og kraftig. Heving av takflaten representerer ingen stor økning, og takene er ikke dominerende fra avstand. Luftehatten vil ikke være synlig fra gavlen, da det er en forhøyet murkroner som går over taktekkingen i gavl. Opprinnelige konstruksjoner på tak, som ventilasjonshattene, er såpass kraftige at en økning ikke vil representere noen synlig endring her.

Før tiltakene på tak settes i gang, må det leveres plan på hvordan dette påvirker montering av **korset** over kirken. Korset skal monteres på samme sted, men vil komme i konflikt med luftehatten på dette taket. Dette er ennå ikke løst, og **forslag må sendes RA før korset demonteres.**

Takvinduer og eksisterende luftehatter/røykluker osv. er foreslått løftet i forbindelse med etablering av lufting på nytt tak. RA mener at alle installasjoner på tak må registreres, og bruken dokumenteres, slik at man kan ta en vurdering av å fjerne installasjoner som verken er opprinnelige eller i bruk i dag. Samtidig må man se på eventuell fremtidig behov, slik som nye toaletter i cellene og eventuelt behov for lufting til disse.

Sikring (snøfangere og taksikring)

I notat datert 24. februar 2014 av Terje Bergerud og søknad RA-3 datert 12. mars 2014 er det beskrevet snøfangere og taksikring på nytt tak. Riksantikvaren har ingen kommentarer, men godkjenner forslaget slik det foreligger i disse dokumentene.

Krav til kompetanse

Tiltakshaver skal stille krav til kompetanse innen antikvarisk arbeid/ restaurering av verneverdige bygninger for prosjektleder og fagansvarlig utførende håndverker(-e). Kompetansen skal dokumenteres med referanser og være relevant for oppgaven.

Ved anbudsinnhenting skal kompetanse og gjennomføringsevne vektlegges høyt.

Brannvern hensyn

Vedlagt dette svarbrev følger en arbeidsinstruks for bygningsmessige arbeider. Det skal utpekes en ansvarshavende brannvernleder på byggeplassen som skal sørge for at bestemmelsene i vedlagte arbeidsinstruks gjennomføres.

Alle utførende håndverkere skal rette seg etter bestemmelsene i denne instruks, samt eventuelle pålegg fra ansvarshavende brannvernleder eller brannvakt.

Krav til dokumentasjon

Under et restaureringsprosjekt kan arbeidet med demontering og lignende avdekke informasjon om bygningens oppbygning og restaureringshistorikk som det ikke har vært mulig å oppdage under forundersøkelsene. Det er viktig at denne informasjonen dokumenteres med bilder og tekst. Dokumentasjonen skal inngå i sluttrapporten.

Sluttrapport

Riksantikvaren ber om at det sendes sluttrapport for arbeidene ved ferdigstilt jobb. All utførelse må dokumenteres med bilder og tekst fra før, under og etter arbeid som beskriver materialbruk, verktøybruk og metoder.

Sluttrapporten skal inngå i tilbudet, og bør foreligge før sluttoppgjør.

Sluttrapporten sendes i pdf-format til postmottak@ra.no, med påført saksnummer: ____
Dette vil lette saksgangen for fremtidige prosjektsøknader på bygningen.

Drift og vedlikehold

RA anbefaler at det lages en FDV-plan som følges opp med årlige kontrollbefaringer.

Vennlig hilsen

Harald Ibenholt
Seksjonssjef

Kjersti Marie Ellewsen

Vedlegg:

Kopi til: Anna Bolneset, Høyer Finseth AS, Engebretsvei 5, 0275 OSLO

